Eduskunnan ympäristövaliokunta, 6.10.2021 klo 9.30

Asia: Valtion talousarvio vuodelle 2022, teemana ympäristön- ja luonnonsuojelu

Luontopalvelujohtaja Henrik Jansson, Metsähallitus

Momentti 35.10.52 (YM)

Metsähallituksen Luontopalvelujen saama valtion budjettirahoitus on suurimmaksi osaksi ympäristöministeriön momentilla 35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät. Momentilta rahoitetaan kansallispuistojen, muiden luonnonsuojelualueiden, luonnonsuojeluun varattujen alueiden, erämaa-alueiden ja kulttuuriperintökohteiden hoitoa sekä uhanalaisten eliölajien ja luontotyyppien suojelua.

Kyseisen momentin määräraha oli pitkään tarpeeseen nähden riittämätön, mikä aiheutti mm. sen, että kansallispuistojen ja muiden suosittujen käyntikohteiden yleisöpalvelut (polut, sillat, raput, taukopaikat, lintutornit, opastustaulut ymv.) rapistuivat ja niihin syntyi merkittävästi korjausvelkaa. Tällä hallituskaudella määrärahaan on tullut tuntuva korotus etenkin momentin perusrahoituksen tasokorotuksen ja määräaikaisten tulevaisuusinvestointien myötä, merkittävän lisänsä ovat tuoneet myös eduskunnan vuosittaiset jakovarat. Tulevaisuusinvestointeja on kohdennettu niin em. yleisöpalvelujen korjausvelan kiinni kuromiseen kuin luonnonsuojelutoimiin osana valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaista HELMI-elinympäristöohjelmaa.

Määrärahojen yhtäkkinen nousu on ollut Metsähallituksen Luontopalveluille myönteinen haaste. Toimeenpanossa on kuitenkin onnistuttu hyvin sitoutuneen ja osaavan henkilöstön sekä aktiivisen, mm. hankintatoimeen kohdistuneen työprosessien kehittämistyön kautta. Niinpä vuoden 2020 tilinpäätöksen mukainen momentin 35.10.52 varainkäyttö oli 49,761 miljoonaa euroa ja ripeä toimeenpanon vauhti on jatkunut myös tänä vuonna (v. 2021 varsinaisessa talousarviossa momentin määräraha 67,942 miljoonaa). Elokuussa 2021 hankintakalenterin suunnitelmissa on sidottuna momentin 35.10.52 vuosien 2022-2023 toimeenpanoihin noin 30 miljoonaa euroa. Kansallispuistoissa ja muilla luonnonsuojelualueilla on määräaikaisen tulevaisuusinvestointirahoituksen turvin menossa ennennäkemätön panostus niin retkeily- ja opastusinfran kunnostamiseen ja kehittämiseen kuin aktiivisiin luonnonsuojelutöihin (luonnontilan ennallistaminen, luonnonhoito, uhanalaisten lajien suojelu). Panostuksen ansiosta saadaan merkittävää yhteiskunnallista hyötyä aluetalouteen ja työllisyyteen, matkailusektorille, kävijöiden terveyteen ja hyvinvointiin sekä luonnollisesti alueiden luonnon monimuotoisuudelle.

Tärkeätä on, että lisämäärärahat eivät jäisi hetkelliseksi panostukseksi, vaan että samalla turvataan korkealuokkaisen kansallispuistojen ja muiden luontokohteiden hoidon pitkäjänteinen rahoitus. Määräaikaisen investointirahoituksen lisäksi on erittäin tärkeää, että vuosittainen perusrahoitus on tehtäviin ja tavoitteisiin nähden riittävällä tasolla. Jatkuva systemaattinen hoito on myös kustannustehokkain tapa hoitaa kohteitamme.

Metsähallitus
PL 94 (Ratatie 11)
FI-01301 Vantaa, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

Hallituksen esityksessä vuoden 2022 budjettiin on momentille 35.10.52 esitetty yhteensä 55,219 miljoonaa euroa, josta ns. perusrahoituksen osuus on 40,631 miljoonaa ja kertaluonteisen luonnonsuojelurahoituksen (tulevaisuusinvestointi) osuus 14 miljoonaa.

Metsähallitus on erittäin tyytyväinen siihen, että momentin 35.10.52 perusrahoituksen osuus on tällä hallituskaudella nostettu aiemmasta noin 30 miljoonan euron tasosta noin 40 miljoonaan. Perusrahoituksen nosto on mahdollistanut kansallispuistojen ja muiden kohteiden perustoiminnan hoitamisen entistä laadukkaammin. Metsähallituksen Luontopalvelut pyrkii jatkuvasti edelleen kehittämään toimintaansa, sen kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta. Valtion budjettirahoituksen lisäksi hyödynnetään aktiivisesti myös muita rahoituslähteitä, lisäksi vapaaehtoistoimintaa pyritään jatkuvasti kehittämään. Silti käytäntö on osoittanut, että vuoden 2022 budjettiesityksen mukainen perusrahoituksen taso (40,631 miljoonaa euroa) on ehdoton minimi, jos kansallispuistojen ja muiden luontokohteiden hyvästä hoidosta halutaan pitää kiinni jatkossakin. Onhan tuo summa alle 10 euroa Metsähallituksen Luontopalvelujen hallinnassa ja hoidossa olevaa hehtaaria kohden.

Vuodelle 2022 esitetyn tulevaisuusinvestointirahan (14 miljoonaa euroa) käyttökohteet ovat samoja kuin tähän asti, eli rahaa käytetään yleisöpalveluihin, luonnonhoitoon ja ennallistamiseen sekä pienemmältä osalta muihin investointityyppisiin menoihin. Vuonna 2022 investoinneissa korostuu entistä vahvemmin myös panostus asiakaslähtöiseen digitaaliseen kehittämiseen.

Vuosien 2020-2022 isot tulevaisuusinvestointipanostukset kantavat pitkälle tulevaisuuteen, mutta silti lisäinvestointitarvetta on myös jo ihan lähivuosina. Lisäinvestointitarvetta aiheuttavat mm. yleisöpalvelujen kehittämistarpeet kävijämäärien jatkuvasti noustessa ja matkailun tukeutuessa yhä vahvemmin hienoihin luontokohteisiin, digitaalisten palvelujen kehittämistarpeet, HELMI-elinympäristöohjelman toimeenpano vuoteen 2030 asti, priorisoitujen kulttuuriperintökohteiden kunnostustarpeet niiden korjausvelan kiinnikuromiseksi sekä lähes vuosittain perustettavien uusien luonnonsuojelualueiden perusinvestointitarpeet.

Metsähallitus
PL 94 (Ratatie 11)
FI-01301 Vantaa, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7